

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเบี้ยหวัดหรือบำนาญค้างจ่าย

ตามหนังสือของกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๑๑๔๑๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับบำนาญ ค้างจ่ายของหลวงอภิรมย์โกษากร และเบี้ยหวัดค้างจ่ายของ ร.ต.สกล ลิมปิไพบูลย์ นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณา แล้ว ขอเสนอตั้งต่อไปนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับบำนาญค้างจ่ายของหลวงอภิรมย์โกษากร

ข้อเท็จจริงมีว่ากระทรวงการคลัง ได้ส่งจ่ายบำนาญเหตุนับราชการนานให้แก่หลวง อภิรมย์โกษากรไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา แต่หลวงอภิรมย์โกษากรมิได้ เคยไปติดต่อขอรับบำนาญนั้นเลย จนกระทั่งต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เจ้าหน้าที่จึงได้ วางฎีกาขอเบิกบำนาญให้หลวงอภิรมย์โกษากรตั้งแต่ประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๐ จนถึงเดือน ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งคำนวณเวลาที่ค้างจ่ายไว้จนถึงวันที่ขอเบิกมาเป็นเวลา ๗ ปีเศษแล้ว ฉะนั้น จึง เกิดปัญหาว่าบำนาญค้างจ่ายของหลวงอภิรมย์โกษากรจะขาดอายุความเรียกร้องตามมาตรา ๑๖๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

ปัญหาข้างต้นนี้ ทางกระทรวงการคลังมีความเห็นเป็นสองนัย กล่าวคือ นัยหนึ่ง เห็นว่าควรจ่ายบำนาญที่ค้างจ่ายให้ทั้งสิ้น เพราะมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พ.ศ.๒๕๕๔ ให้ตัดสิทธิของผู้ได้รับบำนาญไว้เพียง ๒ กรณีเท่านั้น แต่การไม่ได้รับ บำนาญจนเวลาล่วงเลยมาจนถึง ๗ ปี เช่นนี้ มิใช่เหตุที่จะถูกตัดสิทธิในการรับบำนาญ ฉะนั้น จึง ควรมีสิทธิได้รับบำนาญที่ค้างอยู่ทั้งสิ้น ส่วนอีกนัยหนึ่ง เห็นว่าไม่ควรจ่ายให้ทั้งหมด เพราะเงิน บำนาญค้างจ่ายนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดอายุความไว้ว่าให้เรียกร้องได้เพียง ๕ ปี ฉะนั้น จึงควรจ่ายให้เพียงระยะเวลา ๕ ปีตามอายุความเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการตัดสิทธิของผู้ได้รับบำนาญอยู่ ซึ่งถ้าหากมี

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๑๔๐๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕

๑ มาตรา ๕๒ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๕๔ ผู้ใดได้รับบำนาญ หรือบำนาญตกทอดอยู่ ถ้า

(๑) กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษาโทษจำคุกเว้นแต่ความผิดในลักษณะ ฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

ผู้นั้นหมดสิทธิรับบำนาญปกติ หรือบำนาญตกทอด ตั้งแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

กรณีตามที่บัญญัติไว้นั้นเกิดขึ้นแก่ผู้ใด สิทธิในการรับบำนาญของผู้นั้นก็ป็นอันต้องระงับไป ส่วนกรณีที่ผู้ได้รับบำนาญตามสิทธิของตนอยู่แล้วแต่ได้ปล่อยปลະละเลยไว้ บำนาญเหล่านั้นจึงเป็นบำนาญค้างจ่าย และตกอยู่ในบังคับของกฎหมายอันว่าด้วยอายุความตามความในมาตรา ๑๖๖^๒ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้น สิทธิเรียกร้องบำนาญของหลวงอภิรมย์โกษากร จึงมีเพียงเท่าที่ค้างจ่ายไม่เกิน ๕ ปีเท่านั้น บทบัญญัติมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ हालบล้างหลักเรื่องอายุความแต่ประการใดไม่

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรกล่าวไว้ด้วยว่า บทกฎหมายที่บัญญัติกำหนดอายุความในกรณีที่มีใช่เป็นความผิดอาญานั้น มิใช่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย และยิ่งกว่านั้นยังได้มีความบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๓ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า เมื่อไม่ได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ท่านว่าศาลจะอ้างเอาอายุความมาเป็นมูลยกฟ้องไม่ได้ โดยนัยแห่งกฎหมายดังว่านี้ประกอบด้วยการจ่ายบำนาญก็เพื่อให้เป็นเงินเลี้ยงชีพแก่บุคคลที่ได้ให้บริการแก่รัฐมาด้วยดีในอดีตและเป็นเวลานานพอสมควร ฉะนั้น การที่จะงดเว้นเสียไม่คำนึงถึงเรื่องอายุความและยอมจ่ายให้ไป แม้จะขาดอายุความตามกฎหมายแล้วเช่นในกรณีเรื่องนี้ ก็ย่อมจะถือได้ว่าเป็นการให้ความกรุณาปราณีที่สมควร และไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายแต่ประการใดเลย

๒. ปัญหาเกี่ยวกับเบี้ยหวัดค้างจ่ายของ ร.ต.สกล ลิ้มปิไพบูลย์

ข้อเท็จจริงได้ความจากหนังสือของกระทรวงการคลังที่ สร.๖๒๕๒๘/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๔๙๘ และคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงกลาโหมว่า กระทรวงการคลังได้ส่งจ่ายเบี้ยหวัดให้แก่ ร.ต.สกล ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ และ ร.ต.สกล ได้รับเงินเบี้ยหวัดมาจนถึงเดือนธันวาคม ๒๔๘๗ หลังจากนั้นก็ไม่ได้มารับ หากแต่ภริยาได้มาขอรับเงินเบี้ยหวัดแทน แต่ก็มีได้มีหนังสือมอบฉันทะของ ร.ต.สกล มาด้วย ได้ความว่า ร.ต.สกล วิกลจริตเสียแล้ว แต่ก็มีได้มีการจัดตั้งผู้อนุบาลขึ้นแต่อย่างใด ทางกระทรวงกลาโหมจึงเบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดให้ไม่ได้ตลอดมาจนกระทั่ง ร.ต.สกลถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔ และทายาทได้มาขอรับเงินเบี้ยหวัดค้างจ่ายของ ร.ต.สกล เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๙๔ ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่าควรจ่ายเบี้ยหวัดให้ได้ กำหนดระยะเวลา ๕ ปีเท่านั้น เพราะระยะเวลาหลังจากนั้นเป็นเวลาล่วงพ้นอายุความมาตรา ๑๖๖ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว และว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องทายาทขอรับมรดกของ ร.ต.สกล จึงเป็นปัญหาซ้อนขึ้นมาอีกปัญหาหนึ่ง จึงขอทราบว่ารายนี้นี้ควรจ่ายเบี้ยหวัดแค่ไหน เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า สำหรับกรณี ร.ต.สกลนี้ หาเข้าอยู่ในข่ายบทบัญญัติอันว่าด้วยอายุความตามมาตรา ๑๖๖ ไม่ เพราะถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า ร.ต.สกล ได้

^๒ มาตรา ๑๖๖ ในการเรียกเอาดอกเบี้ยค้างส่งก็ดี เรียกเอาจำนวนเงินอันพึงส่งนอกจากดอกเบี้ยเพื่อผ่อนทุ่นคืนเป็นงวดๆ นั้นก็ดี ในการเรียกเอาค่าเช่าทรัพย์สินค้างส่งนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๑ อนุมาตรา ๖ นั้นก็ดี ในการเรียกเอาเงินค้างจ่าย คือ เงินปี เงินเดือน เงินเบี้ยบำนาญ เงินค่าบำรุงรักษา และเงินอื่น ๆ บรรดาที่มีกำหนดจ่ายเป็นระยะเวลานั้นก็ดี สิทธิเรียกร้องเหล่านั้นท่านให้มีกำหนดอายุความห้าปี

วิมลจรีต กรณีก็เข้าอยู่ในบังคับของบทบัญญัติมาตรา ๑๘๓^๓ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และก็ไม่ได้ปรากฏว่าได้มีการแต่งตั้งผู้อนุบาล แม้เวลาจะล่วงเลยมาเท่าใด อายุความก็หาครบบริบูรณ์ไม่ เมื่อสิทธิรับเบี้ยหวัดของ ร.ต.สกล ยังคงมีอยู่ สิทธิเช่นว่านั้นก็ย่อมตกทอดมายังผู้รับมรดก และนับแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ อันเป็นวันที่ ร.ต.สกลถึงแก่กรรมเป็นต้นมา ก็ยังหาเกินกำหนด ๕ ปี อันเป็นกำหนดอายุความเรียกร้องบำเหน็จค้ำจายไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่าสำหรับกรณี ร.ต.สกล นี้ ผู้รับมรดกย่อมมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยหวัดค้ำจายของ ร.ต.สกล ทั้งสิ้น

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๕

^๓ มาตรา ๑๘๓ ถ้าเวลาหนึ่งเวลาใดในหกเดือนก่อนอายุความครบกำหนดนั้นผู้เยาว์ก็ดี ถ้าบุคคลวิมลจรีตอันศาลจะได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหาไม่ก็ดี มิได้มีผู้แทนโดยชอบธรรมไรรู้ ท่านว่าอายุความอันให้โทษแก่บุคคลเช่นนั้นยังไม่ครบบริบูรณ์จนกว่าจะสิ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่วันที่บุคคลนั้นได้สูญเสียความสามารถเต็มภูมิ ถ้านับแต่เวลาเมื่อความที่ขาดตัวผู้แทนโดยชอบธรรมอยู่นั้นได้สิ้นไปแล้ว